

SPYFLUER

Den danske dyreverden rummer mange spyfluearter, som alle normalt lever udendørs. De spyfluer, man oftest støder på indendørs, er arter af slægten *Calliphora* (de store blå) og *Lucilia*-arterne (de lidt mindre, grønt metalskinnende).

Foto: SSL

Lucilia-arterne er grønne og metalskinnende

Biologi og skade

Hun-spyfluer lægger normalt deres æg (spy) på døde dyr, og lugten af kød og fisk kan tiltrække dem på flere kilometers afstand. Æggene klækker efter ca. et døgn, og larverne (maddikerne) borer sig straks ind i kødet. Larvelivet tager 6-12 dage, og de fuldvoksne larver vil normalt forlade ådslet, grave sig ned i jorden og forpuppe sig der. Puppestadiet varer 8-12 dage, så klækker de voksne fluer ud af pupperne, maser sig op til jordens overflade og flyver væk.

Spyfluer kan også lægge æg på andre rådne, organiske stoffer og på ekskrementer. Nogle arter lægger deres æg i sår på levende dyr, hvor larverne lever af det syge væv. Spyfluelarver i et sår kan være fatalt for dyret, hvis de optræder i nærheden af livsvigtige organer, men ofte er det harmløst, og i visse tilfælde kan det endog fremme sårhelingen.

Foto: SSL

Flueæg - også kaldet spy - lagt på fisk

Voksne spyfluer kan leve op til en måneds tid. Man kan se dem suge på saftigt kød og på mange andre slags fødevarer, blandt andet på sukker. Da de som omtalt også besøger ådsler og ekskrementer, har de naturligvis mulighed for at overføre smitstoffer til fødevarer. Under normale omstændigheder er deres rolle som smittespredere dog begrænset.

Foto: SSL

Spyfluens larve, også kaldet maddike
Naturlig størrelse ca. 1 cm

Bekæmpelse

Det vil oftest være de fuldvoksne larver på vej fra ådslet til forpupningssted, som gør sig bemærkede indendørs. Som omtalt ville disse larver under naturlige forhold have gravet sig ned i jorden ved siden af ådslet, men når det ikke er muligt, kan de vandre langt omkring for at finde et passende sted.

De har tendens til at søge væk fra lyset, og af og til kan man opleve, at de kommer dumpende ned fra loftet, en trækkanal eller emhætten. Larverne vil oftest ende i en sprække ved et panel, under et gulvtæppe eller lignende steder, hvor de forpupper sig.

Larverne kommer oftest fra en død fugl, mus eller rotte, som ligger på loftet eller i en trækkanal. Muse- eller rottebekæmpelse med gift indendørs vil ofte medføre spyfluer, men her kan det måske trøste, at man nok til gengæld bliver sparet for lugtgener. Den mest rationelle indgriben vil være at finde og fjerne udklækningsmaterialerne, men det kan ofte være svært. Ofte kan man nøjes med at indsamle og fjerne larver og pupper ved håndkraft i den korte tid, invasionen står på.

Skulle nogle af larverne være nået i skjul og have forpuppet sig, vil der komme voksne spyfluer frem af pupperne nogle uger senere. De gør ingen skade, hvis der ikke ligger kød frit fremme, men er der så mange,

at de irriterer, kan de bekæmpes med en flueaerosol. I de tilfælde, hvor det drejer sig om egentlige masseinvasioner f.eks. fra beholdere med kødaffald, kan larverne bremses ved en behandling med insektpudder.

Man må være indstillet på, at fluelarver er meget sejlevede, og at det varer flere timer, inden de holder op med at bevæge sig. For at undgå spyflueproblemer i sådanne tilfælde må man holde affaldsbeholdere og omgivelser så rene som muligt. Sørg for regelmæssig tømning - i sommertiden mindst et par gange ugentlig.

Til brug i fødevareindustrien, i fiske- og vildtforretninger, hvor spyfluer kan være et problem, findes der på markedet lysfælder som er effektive til indfangning af de voksne spyfluer.